

Čah

W železniskim wobchadze wjedzechu wažne transitne čary, wosebje ze skandinawiskich krajow do južneje Euro-py přez teritorij NDR. Nimo nakładneho wobchada běchu tež dobre zwiski za wosobowe čahi prašane. Młoda NDR angažowaše so sylnje na polu transitneho wobchada. To bě dobre za prestiž a přinjese kraje trěbne dewizy.

Němska železnica (Reichsbahn - DR) měješe za tute zwiski rjad spěšnikow wšelakich dowójskich typow. Bě pak jas-ne, zo mějachu so tute w běhu časa wuměnić.

Tak měješe so wuwic swójska technika, kotraž zložowaše so na koncept němskeho inženjera Franca Kruckenber-ga. Směrodajne bě, zapřijeć telko kaž móžno hižo wobs-tejacych komponentow z twara železniskich jězdźidłow NDR. Tak běchu mnohe dźěle a systemy čěrjenja a wo-zydła identiske z tymi wulkich lokomotiwow a pučowans-kich wagonow z produkcije NDR. Hinak njeby dołhodobne hospodarske wužiwanje snadnje ličby čěrjenskich wo-zow móžne było.

Prěni čah tutoho typa VT 18.16 předstaji so na Lipšćanskich nalětnich wulkowikach 1963 zjawnosći. W slědo-wacych lětach wobstara sej Němska železnica (DR) hač do 1968 sydom dalšich štyri dźělne čěrjenskich wozow, dwaj mašinowej wozaj jako rezerwu a šěsć srjedźnych wo-zow.

Partner

FIS
ENERGY CAPITAL PARTNER
www.fis.de

brz
Infrastrukturmanagement
und -consulting GmbH

DEVK

INDUSTRIE.
KULTUR.
SACHSEN.

2020
Jahr der Industriekultur

Gefördert durch:

STAATSMINISTERIUM
FÜR WIRTSCHAFT
ARBEIT UND VERKEHR

Freistaat
SACHSEN

Bundesministerium
für Verkehr und
digitale Infrastruktur

Diese Maßnahme wird finanziert durch Steuermittel auf der Grund-lage des vom Sächsischen Landtag beschlossenen Haushaltes.

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

badusan

DB
DB Museum

SVT Görlitz gGmbH

www.svt-goerlitz.de

SVT Görlitz | svt_goerlitz | SVT18.16

Darjenske konto:

IBAN: DE02 1009 0000 2780 8310 17

BIC: BEVODEBB - Berliner Volksbank

Čah za srjedźnu Němsku

Wozrodženje železnisko techniskeje legendy

www.svt-goerlitz.de

Wotpohlad

Čahi techniskeho typa VT 18.16, pozdžišo jako typ 175 a 675 znate, běchu přez lětdžesatki wonkowne znamjo Němskeje železnicy (Reichsbahn). Wone běchu mjezynarodnej připóznate a wuspěšne. Za wobydlerjow tehdyšeje NDR bě to stajnje wosebitosć, z tajkim čahom sobu jěć směć, wosebje potom, jako smědžeše kóždy tajki čah za jězby w tukraju kaž tež do susodnej ČSSR wužiwać. To bě něšto wosebite, na štož běchu tehdy mnozy hordži.

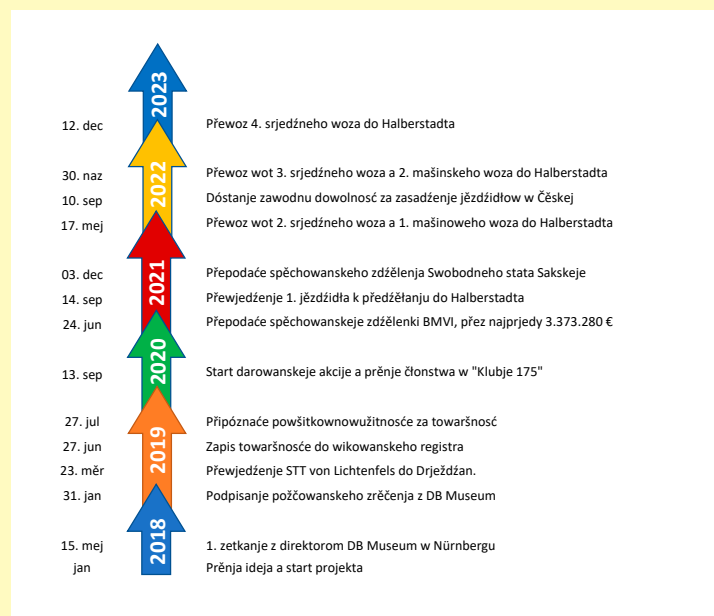
Po tym, zo so tute čahi z regularneho wobchada železnicy wuwzachu, su so jenož někotre zachowali. Najebać wjacore pospyty njeje so ženje přez dlěšu dobu poradžiło, jedyn tajki čah za wobchad wukmanić.

Projekt “Čah za srjedźnu Němsku” ma zaměr, spěšnik twarskeho typa VT 18.16 zaso za wobchadne zaměry wukmanić a we wobłuku wosebiteho a wotnajenskeho wobchada dołhodobne zasadzić.

Hesło “Čah za srjedźnu Němsku” wobkrući mnohos-
tronske zwiski jězdźidłow k srjedźoněmskemu rumej, kotryž woprija w tutym padže zwjazkowe kraje Saksku, Saksko-Anhaltsku a Durinsku, kaž tež džěle Braniborskeje a Berlin. To su te džěle Němskeje, w kotrychž je so čah twarił a w kotrychž su wšitcy čahi najdlěje móhli wužiwać. Tu a džensa ma so zwjazanosć ze srjedźoněmskim regionom zwuraznić, w kotrejž su doma partnerojo, kotřiž projekt spěchujaja a z pomocu kotrychž so projekt zwo-
prawdźi. Hdyž so čah mjezynarodnje zasadzi, je wón zdobom “póslanc w Europje”.

Puč

Na spočatku steješe prašenja za tym, hač so projekt zwo-
prawdźić hodži. Spěšnje so wujasni, zo měješe muzej Němskeje železnicy (DB) zakladnu jednotku, wobstejacu ze štyrjoch džělow a dwaj srjedźnej wozaj w dobrym stawje. Muzej ma zasadny zajim na tym, swoje eksponaty w technisce bjezporočnym stawje zachować. Z tym wobsteješe móžnosć, so na muzejowy čah jako zaklad zložować. Po dokładnej analyzy a wotwažowanju bě jasne, zo je projekt za towarstwowu runinu přewulki a so pod režiju na do-
bytk wusměrjeneho předewzaća njehodži zwo-
prawdźić.

Z teje přičiny je so w léce 2019 založila powšitkownowužit-
na towaršnosć, kotraž jězdźidla wobhospodari. Towarš-
nosć skutkuje čestnohamtsce. Zaměr towaršnosće je, jězdźidla wukmanić, je do železniskeho wobchada integ-
rowať kaž tež zaručić dołhodobnje hospodarske wužiwan-
je kaž tež wobhospodarjenje čěridloweho woza. Čah je a wostanje w swojim bytostnym džělu swójstwo muzeja DB a so wot towaršnosće wotnaja.

Z toho čas je so mnoho mjeńšich a wjetšich darow na-
wabiło. Za projekt bě wosebje spomóžne, zo so přez Zwjazk (BMVD) 3,37 mio. eurow a wot Swobodneho stata Sakskeje (SMWA) 300 000 eurow spěchowanskich srědkow přizwolichu.

Za techniski natwar a pozdžiše wudžeržowanje ma towarš-
nosć připóznatych fachowcow, kotrychž podpěra wulka ličba čestnohamtskich pomocnikow. Najebať to dyrbi so wulki džěl techniskeho natwara přepodać fachowym pře-
dewzaćam, dokelž je to wosebje pod aspektom wěstoty a dodžerženja předpisow trěbne.

Džakowano daram a spěchowanskim srědkam su wšitke jězdźidla w techniskim natwarje. Zahajenje wobchada je za lěto 2024 předwidžane. Čah hodži so z najwyšej spěšnosću 140 km/h (šěsć džělny čah) a cyłkownej wóskowej wahu pod 20 tonami wólne zasadzić. Personal – za jednu jězbu je jenož pjeć do šěsć wosobow na dzeń trěbnych – zestaja so přewažnje z čestnohamtskich sobuskutkowacych.

